

O značenju leksema splićanistika

Milinović Hrga, Anđela

Source / Izvornik: **Teatar u Splitu i Split u teatru: zbornik radova sa znanstveno-stručnoga skupa o Anatoliju Kudrjavcevu, 2020, 37 - 50**

Conference paper / Rad u zborniku

Publication status / Verzija rada: **Accepted version / Završna verzija rukopisa prihvaćena za objavljivanje (postprint)**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:172:997001>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-28**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of humanities and social sciences](#)

doc. dr. sc. Anđela Milinović Hrga
Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu
milinovic@ffst.hr

O značenju leksema *splīćanistika*

Sažetak

U prilogu se donosi uvid u značenjski doseg leksema *splīćanistika* (i njegove inačice *spalatinistika*). Uspoređuju se raznorodni značenjski slojevi i konotacije koje je taj leksem obuhvaćao i koje obuhvaća na primjerima iz različitih tekstnih vrsta i funkcionalnih stilova, od književnomjetničkih prinosa preko novinskih članaka, primjera iz znanstvenoga funkcionalnoga stila do mrežnoga jezika. Primjeri su vremenski razgođeni od kraja 19. stoljeća do današnjega doba. Budući da leksem *splīćanistika* dosad nije bio leksikografski obrađen, naposljetku se donosi prijedlog rječničke natuknice.

Ključne riječi: rječnička natuknica, spalatinistika, splīćanistika, značenjski slojevi.

1. *Splīćanistika* u leksikografiji

Neobična je i zanimljiva „sudbina“ leksema *splīćanistika* i njegove inačice *spalatinistika*.¹ Neprijeporno je da se u jezičnoj praksi kontinuirano javlja dulje od stotinu godina, no unatoč tomu još uvijek nije obrađen ni u jednom hrvatskom rječniku.

Da je tako, lako je utvrditi uvidom u leksičko blago u suvremenim i u starijim rječnicima hrvatskoga jezika. Leksem *splīćanistika/spalatinistika* nije zabilježen u *Rječniku hrvatskoga jezika* Ivana Broza i Franje Ivekovića (u njem je natuknica *Spljet*, 1901: 449), nema ga ni Akademijin *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika* (u njem se bilježe leksemi *Splīćanin*, *Split*, *Splitka*² i *splitski*, Musulin 1956-1958: 34-35), ne bilježi ga ni suvremeni *Rječnik hrvatskoga jezika* urednika Jure Šonje ni *Rječnik hrvatskoga jezika* Vladimira Anića (ima samo *splitski*, 2000: 1091) ni tzv. Veliki Aniće³ (ima *Split* i *splitski*, 2009: 1454). Isto je stanje i u *Velikom rječniku hrvatskoga standardnog jezika* kojem u Predgovoru stoji da je „danas najobuhvatniji, najpotpuniji rječnik suvremenoga hrvatskog jezika koji obuhvaća više od sto dvadeset tisuća natuknica i podnatuknica“ (Jojić 2015: neobroćeno). U njem se donosi natuknica *splitski* te

¹ Razvidno je da je inačica *spalatinistika* nastala pod utjecajem talijanskoga jezika, od talijanskoga naziva *Spalato* za hrvatsko ime grada Splita. Usp. grć. *Aspalathos/Spalatos* i lat. *Spalatum*. Podsjetimo da je splitsko Općinsko vijeće još 1909. donijelo odluku da se grad službeno ima zvati Split, a u vrijeme talijanske okupacije u Drugom svjetskom ratu grad je ponovno kratko nosio ime Spalato.

² S gledišta suvremenoga hrvatskoga jezika zanimljiv je u Akademijinu *Rječniku* danas arhaičan leksem *Splitka*, za koji se navodi da se nalazi potvrda samo u de la Bellinu rječniku, u značenju „žensko ćeljade iz Splita ili koje živi u Splitu“ (Musulin 1956-1958: 35).

³ Taj je rječnik dostupan i na mrežnoj stranici hjp.znanje.hr, gdje se njegovo rječničko blago katkad osuvremenjuje novim prinosima, ali uvidom u nj ni leksem *splīćanistika* ni *spalatinistika* ondje nisu zabilježeni.

Milinović Hrga, A. (2020.) O značenju leksema *splićanistika*. U: *Teatar u Splitu i Split u teatru: zbornik radova sa znanstveno-stručnoga skupa o Anatoliju Kudrjavcevu*. Nigoević, M.; Rogić Musa, T. (ur.). Split - Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu i Leksikografski zavod Miroslav Krleža, str. 37-50. UDK: 811.163.42'373, POSTPRINT

etnici *Splićanin* i *Splićanka* (Jojić 2015: 1451). *Hrvatski enciklopedijski rječnik* ima natuknice *Split*, *Splićanin*, *Splićanka*, *splitski* (Anić i dr. 2003: 1223), ali nema *splićanistiku*, premda po svojoj naravi i formi objedinjuje lingvistički i enciklopedijski pristup te donosi interpretacije natuknica iz različitih područja, tako i znanosti te opće kulture. Abecedarij *Školskoga rječnika hrvatskoga jezika* (Birtić i dr. 2012) načinjen je na temelju čestote kojom se riječi pojavljuju u školskim udžbenicima, stoga se u njem ne zatječu ni natuknice *Split* ili *splitski*, tako ni *splićanistika*.

Ne može se leksem *splićanistika* pronaći ni u rječnicima koji se bave mjesnim, splitskim leksičkim blagom. To je i očekivano jer se oni glavninom usredotočuju na karakteristične lekseme proučavanoga govora, stoga je navedeni leksem u raščlambi jezične građe ostao nezamijećen. Ne bilježe ga primjerice ni Berezina Matoković u *Ričniku velovareškoga Splita* (2004) ni Edo Šegvić u *Spli'skoj riči* (2007) ni Željko Petrić u *Rječniku starih splitskih riječi i izraza* (2008) ni Srećko Lorger u *Dalmatinskim ričima* (2008) ni Ranko Mladina u *Žari punoj riči* (2008) ni Dunja Jutronić u *Rječniku splitskoga govora* (2013).

Promotrimo sada lekseme *splićanist* i *splićanistika* s tvorbenoga gledišta. Stjepan Babić naznačuje da su izvedenice sa sufiksom -ist prilično brojne, ali uglavnom su preuzete iz stranih jezika, tek je nekolicina domaćih, tako se navode primjeri poput *sluhist*, *vezist* i sl. (1991: 324) Nadalje, takve izvedenice „najčešće označuju osobu s aktivnim odnosom prema pojmu označenom u osnovi izvedenice“ (Babić 1991: 324). Tako bi se značenje izvedenice *splićanist* moglo preoblikom opisati ovako: *splićanist* → osoba koja voli Split; → osoba koja proučava splitsku baštinu i sl. Takvim se sufiksom izvode „i imenice što označuju stručnjake koji se bave kulturom, najčešće jezikom i književnošću pojedinih naroda“ (Babić 1991: 324): *kroatist*, *slavist*, *rusist*, *germanist*. U skladu s tim, *splićanist* jest također → osoba koja se stručno bavi jezikom, književnošću i kulturom grada Splita.

U odimeničkoj tvorbi izvedenice na sufiks -ika imaju različita značenja, a jedno je od njih označivanje znanosti, učenja. Babić ističe da su posebno česte takve izvedenice od imenica muških osoba na -ist: *kroatistika*, *slavistika*, *rusistika*, *germanistika*. (1991: 265) Na isti se način od imenice *splićanist* sufiksalsnom tvorbom izvodi *splićanistika*.

2. Potvrđenost leksema u jezičnoj praksi

Današnje značenjske interpretacije leksema *splićanistika*/*spalatinistika* znatno se razlikuju od negdašnjih. Usporedit će se ovdje raznorodni značenjski slojevi i konotacije koje je taj leksem

obuhvaćao i koje obuhvaća na primjerima iz različitih tekstnih vrsta i funkcionalnih stilova, od književnoumjetničkih prinosa preko novinskih članaka, primjera iz znanstvenoga funkcionalnoga stila do mrežnoga jezika. Primjeri su vremenski razgođeni od kraja 19. stoljeća do današnjega doba, a ovdje se prikazuju u dvama vremenskim odsječcima.

2.1. Korpusna potvrđenost od 1899. do devedesetih godina 20. stoljeća

Prvo spominjanje leksema *splićanistika* i njegove inačice *spalatinistika* uočava se 1899. u književnoumjetničkom funkcionalnom stilu, u pjesničkoj zbirci *Pregršt šušnja* poznatoga hrvatskoga književnika, političara, odvjetnika i splitskoga gradonačelnika Vicka/Vice Mihaljevića, koji se često potpisivao (i) pseudonimom Neurastenicus. Zbirka je izdana 1900., ali Mihaljević je običavao bilježiti kada su i gdje pojedine pjesme nastale. Tako je uz satiričnu pjesmu naslovljenu *Spalatinistika* (Mihaljević 1900: 104 – 111) zapisano da je nastala u Bad Hallu na Pantaleonovo. Pantaleon (Panteleon) poznat je kao svetac liječnik koji je liječio molitvom, a njegov se blagdan slavi 27. srpnja. Ako je to uistinu prva zabilježena pojava leksema *splićanistika/spalatinistika*, na temelju toga može ju se precizno datirati, što je rijetko u rječničkoj praksi. U povodu smrti Vicka Mihaljevića 1911. ista se pjesma objavljuje u splitskom humoristično-satiričnom listu *Duje Balavac* (1911: 1 – 2). Inačica *spalatinistika* u pjesmi je upotrijebljena samo jednom, kao naslov (Mihaljević 1900: 104), a ovdje se izdvajaju kitice u kojima Mihaljević rabi leksem *splićanistika*: „Splićanistika, – dukljanistika, / barbaristika, – avaristika, / vandalistika !“ (1900: 104); „Splićanistika – zululistika, / bombizistika, – atilistika, / nihilistika!“ (1900: 105); „Splićanistika, – rabagistika, / paradistika, – komedistika, / afaristika!“ (1900: 107); „Splićanistika, – budalistika, / turlulistika, – skroz tipistika, / marvinistika!!!“ (1900: 109); „Splićanistika, – babaristika, / babelistika, – spletkaristika, / prevrtljivost!“ (1900: 110) Iz satiričnih je stihova jasno u kakvu je kontekstu Mihaljević rabio leksem *splićanistika/spalatinistika* – naglašujući odrednice častohleplja, špekulacije, vandalizma, nihilizma, spletkarenja, ludosti itd., dakle svih onih nepoželjnih oblika ponašanja koje je u sugrađana prepoznavao i na koje je želio ukazati.^{4 5}

⁴ U Mihaljevićevoj je poeziji vrlo plodan tvorbeni obrazac odimeničke tvorbe izvedenica na sufix -ika, tako bilježi sljedeće lekseme, sve sa satiričnim odrednicama: „municipistika, / Obćinistika, – manducistika, / partajistika, – vragolistika, / Komunistika!“ (1900: 69); „Obćinistika, – ludoristika, / rabulistika, – barabistika, / simonistika! / Obćinistika, – derilistika, / praznilistika, – spiritistika, / nihilistika“ (1900: 70); „Obćinistika, – gucalistika, / prodalistika, – kupolistika, / podvornistika! // Obćinistika, – zloćinistika, / ursuzistika, – bezsramnistika / i gnjilistika!“ (1900: 71); „Izbornistika, – lupežistika, / varalistika, – funcutistika, / iznimnistika!“ (1900: 80); „Izbornistika, – žderilistika, / delfinistika, – partajistika, / fukaristika! // Izbornistika, –

Sličan se značenjski okvir ponavlja otprilike do potkraj 20. stoljeća, što se potvrđuje i u sljedećim primjerima, mahom iz novinsko-publicističkoga stila. Šibenske novine *Hrvatska rieč* osvrću se 1910. na izborni savez dotadašnjih političkih protivnika Vicka Mihaljevića i Josipa Smodlake prema kojem si međusobno trebaju prepustiti određene političke položaje. Takav postupak u *Hrvatskoj rieči* drže sramotnim: „Ima u splitskom kotaru mnogo umjetnoga, izhitrenoga, prisiljenoga, a u političkoj zgradi Splićanistike toliko pukotina, da će lasno biti onom zgradom potresti i srušiti ju.“ (Naknadni izbori izbornoga kotara spljetskoga 1910) Dakle, u tom je kontekstu *splićanistika* sinonim za nepošteno trgovanje, političko špekuliranje i sl.

U rubrici *Ono i ono* urednika Marka Uvodića u splitskim dnevničkim novinama *Jadranski dnevnik* 1935. objavljuje se članak naslovljen *Spalatinistika* u kojem se ponovno donosi dio Mihaljevićeve pjesme. Povod je tomu gradska zgoda kojoj je Uvodić svjedočio – vidio je mladića da bezrazložno i vandalski otkida palminu granu, što ga je podsjetilo na Mihaljevićevu pjesmu u kojoj se opisuje takav splitski mentalitet.⁶

U *Jadranskom dnevniku* pod pseudonimom Meštar Bepo objavljuje poznati splitski političar, gradonačelnik i ban Primorske banovine Ivo Tartaglia. Tako 1936. piše o proširenju nove splitske obale, oko dijela koji je tad bio poznat kao „banska palata“,⁷ te ističe sljedeće: „Da smo bili pametni i da nije i u tom pitanju izbila Splićanistika, mi bi i te proširene obale davno imali, ali kao što smo sami mnogo toga pokvarili, osujetili i uništili, osujetili smo i tu vrlo važnu radnju.“ (Meštar Bepo 1936) Tartaglia očito uz leksem *splićanistika* također vezuje negativne odrednice, kontekstualno ga definira kao sklonost da se u Splitu često potpuno bezrazložno unište dobra nastojanja.⁸

U *Jadranskom dnevniku* iste se godine leksem *splićanistika* rabi još nekoliko puta. Tako se u članku koji govori o izgradnji prometnice kojom bi se povezali Split i Trogir leksem rabi

spletkaristika, / čarolistika, – idolistika, / fjorinistika!“ (1900: 81); „Izbornistika, – trbujistika, / privatistika, – baštenistika, / zakupnistika!“ (1900: 82)

⁵ Mihaljevićeva uporaba leksema *splićanizam* također je satirična i s pejorativnim konotacijama: „Splićanizam u njih blista, / zaudara / na koraka dviesta trista...“ (1900: 174)

⁶ U Mihaljevićevoj je zbirci pjesma *Spalatinistika* ilustrirana upravo prizorom dvojice mladića, jednoga koji se vješa o granu stabla i lomi ju, a drugoga kako poleđice grli deblo.

⁷ To je predio oko današnje tzv. zgrade Banovine (zgrade Gradske uprave) na splitskoj Zapadnoj obali.

⁸ Tartaglia se slično poigrava i leksemom *splićanistikitis* kao dijagozom, nazivom „jedne druge vrlo teške bolesti, koja je okužila ovaj naš lijepi grad i koju sam u mojem dnevniku već odavno nazvao imenom — Splićanistikitis. Ova strašna bolest, čiji su glavni simptomi intriganstvo (sic!) i megalomanija, nanijela je do sada Splitu grdne štete i vrlo mnogo zla. Štoga se u Splitu zamisli, zasnuje, odluči, pokrene ili preduzme, u interesu njegova napretka i razvitka, odmah naiđe na neosnovanu kritiku, na nepromišljeno pobijanje, na principijelnu (sic!) protivnost, na bezrazložbu (sic!) borbu i uopće na kontraakciju pojedinaca ili grupe građana koji, smatrajući se pozvanim da vode i spase Split i uvjereni u svoju genijalnost, redovito nikada ne odobravaju ono što drugi zamisle i pokrenu.“ (Meštar Bepo 1935)

Milinović Hrga, A. (2020.) O značenju leksema *splićanistika*. U: *Teatar u Splitu i Split u teatru: zbornik radova sa znanstveno-stručnoga skupa o Anatoliju Kudrjavcevu*. Nigoević, M.; Rogić Musa, T. (ur.). Split - Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu i Leksikografski zavod Miroslav Krleža, str. 37-50.

UDK: 811.163.42'373, POSTPRINT

dvaput u sličnu smislu: „Stara splitska bolest, 'splićanistika', koja ne trpi, da se išta dobra i korisna svrši bez oporbe, intriga i podvala našla je i tu načina i sredstava da osujeti gradnju tog puta i da izazove raskinuće ugovora.“ (Boulevard Split Trogir 1936)

„Sada, poslije pet godina, kada se naš turizam gleda drugim očima i kada gradnju puta izvada država, na način da predmet nije išao iz Splita ni preko Splita 'splićanistika' nije imala ni razloga ni mogućnosti da djeluje, pa se zato put i gradi.“ (Boulevard Split Trogir 1936)

U drugoj polovici 20. leksom *splićanistika* korpusno je potvrđen u novinsko-publicističkom stilu te također glavniom ima satirične i ironične konotacije, asocirajući na specifični splitski humor i sklonost samodestruktivnu ponašanju. Donose se primjeri listom iz dnevnih novina *Slobodna Dalmacija*.

Godine 1950. u osvrtu na lokalni kazališni život u kojem se vedrim humorom tretiraju tadašnja politička i gospodarska pitanja spominje se i „konferansijera Branka Kovačića, koji je svojom 'splićanistikom' razveseljjavao našu kazališnu publiku“. (U Splitu je otvorena „Vedra pozornica“ 1950) Leksom *splićanistika* ovdje valja protumačiti u značenjskom okviru specifičnoga splitskoga humora, sklonosti pošalicama i dosjetkama. Na drugačiji način rabi ga se u sljedećoj novinskoj kritici kazališne predstave: „Malo se vodilo računa o stvaranju karaktera, o idejnosti Goldonijeva djela, dok se više publici servirala splićanistika. Bilo je prizora, u kojima se gotovo natjecalo u izvitoperivanju riječi i dijalektizama!“ (Čulić 1954) *Splićanistika* u ovom kontekstu nije upotrijebljena pozitivno, riječ je o jezično neuspjelim prizora iz života staroga Splita.

Godine 1963. novinar se osvrće na zakrčenost splitske Krešimirove ulice zbog mnoštva trgovina i ljudi koji su svakodnevno na njoj te nudi dva oprječna motrišta: prema prvom ulicu treba očuvati upravo takvu kakva jest, a prema drugom valja ju rasteretiti, otvoriti za promet. Potonje potkrjepljuje ovime: „Odbacimo sentimentalnosti i splićanistiku, starinske navike što ih vučemo iz srednjovjekovlja da svaki svakoga svaki dan vidi i dodirne.“ (Aspalathos 1963) Jasno je da je ovdje *splićanistika* sinonim za tipično ponašanje „guranja nosa“ gdje mu i nije mjesto.

Potkraj sedamdesetih u *Slobodnoj Dalmaciji* Miljenko Smoje objavljuje isječak s dijalozima iz prve epizode televizijskoga scenarija *Naše Velo misto*. Donosi djelić razgovora između trojice likova: načelnika – dotura Vice, škovacina i picaferaja. Kako je Vicko Mihaljević bio nadahnuće za lik načelnika u toj seriji, u objavljenom isječku dijaloga picaferaj jasno aludira na njegovu *Spalatinistiku*: „Neš ti načelnika koji piše pismice: Splićanistika, zululistika, bombazistika... bovan, ovan, Ola i take poezije?“ (Smoje 1977)

U istom broju objavljen je intervju sa Smojom, kojega u to vrijeme napadaju zbog nedavna prikazivanja televizijskoga filma *Čovik i arhitektura*.⁹ Novinar objašnjava kako „Smoje vjeruje da je na djelu opet ona (poslužimo se ponovno kovanicama spomenutog Marovića¹⁰) 'zasukana splićanistika i splitocentrički mandrilizam'.“ (Čelan 1977) Riječ u ovom kontekstu određujemo kao odlike karaktera poput splitske tvrdoglavosti, nespremnosti saslušati drugačija mišljenja, u skladu s već poznatom krilaticom „uvik kontra“, koja je u temeljima predodžaba i stereotipa o splitskome mentalitetu.

2.2. Korpusna potvrđenost od devedesetih godina 20. stoljeća do današnjega doba

Svojevrsna prijelomnica u značenjskom doseg u leksema *splićanistika* primjećuje se od devedesetih godina 20. stoljeća, otkada korpusne potvrde poprimaju nove značenjske nijanse. Otada *splićanistika* sve češće označuje knjižni opus koji se tematski osvrće na splitsko kulturno, jezično i drugo područje. Razmotrimo nekoliko primjera. U *Slobodnoj se Dalmaciji* 1991. bilježi da „ljudi sve više tragaju za svojim 'korigenima', svojom povijesti i povijesti predjela gdje su rođeni i gdje obitavaju (...) Dobro ide tzv. 'splićanistika', stare karte Dalmacije, knjige o Dioklecijanovoj palači, Solinu, Kaštelima...“ (S. S. 1991)

Godine 2007. novine *Slobodna Dalmacija* pokreću Splitsku biblioteku u kojoj namjeravaju objavljivati knjige o Splitu i Splićanima. Još jasnije se određuje novi značenjski sloj: „Splićanistika je čuvar povijesti i tradicije izvorne sredine koja je u intenzivnom naseljavanju sve manja. I upravo bi splićanistika mogla i trebala biti onaj nedostajući temelj za socijalizaciju, odnosno splitizaciju. (...) Najbolji znak propulzivnosti splićanistike može se vidjeti u tome da je u dva dana promovirano šest knjiga splićanistike.“ (Kekez 2007) Potom se izrijekom nabrajaju autori koje se smatra *splićanistima*: Anatolij Kudrjavcev,¹¹ Duško Kečkemet, Ćiće Senjanović, Milorad Bibić Mosor, Damir Šarac, Saša Ljubičić, Edo Šegvić, Dunja Jutronić, Berezina Matoković, Grga Novak, Ivan Kovačić, Tonko Radišić, Miljenko Smoje.

⁹ Riječ je o filmu snimljenju 1977. po Smojinu scenariju, a tema mu je „sudaranje“ suprotnosti staroga i novoga Splita.

¹⁰ Misli se na Tonča Petrasova Marovića.

¹¹ Anatolija Kudrjavceva često su nazivali *doktorom splićanistike*, u pozivu za sudjelovanje na znanstveno-stručnom skupu posvećenju njemu 2018. opisan je među ostalim kao *spalatinist*. U obrazloženju zašto mu je 2006. dodijeljena nagrada Grada Splita za životno djelo, istaknuto je da je iznimno doprinio izučavanju i publiciranju *splićanistike*.

Milinović Hrga, A. (2020.) O značenju leksema *splićanistika*. U: *Teatar u Splitu i Split u teatru: zbornik radova sa znanstveno-stručnoga skupa o Anatoliju Kudrjavcevu*. Nigoević, M.; Rogić Musa, T. (ur.). Split - Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu i Leksikografski zavod Miroslav Krleža, str. 37-50.
UDK: 811.163.42'373, POSTPRINT

Kažimo koju i o nazivima splitskih knjižničnih zavičajnih zbirka. Školska je knjižnica splitske Ekonomske i upravne škole *Splićanistikom* nazvala zbirku „knjiga koje govore o kulturi, stilu života, povijesti i ljudima našeg grada“. (Školska knjižnica – multimedijalno, kulturno, informacijsko središte škole: <http>) S druge strane, splitska Gradska knjižnica Marka Marulića jedan je odjel sa sličnom građom nazvala Zavičajnom zbirkom „Spalatina“. (Zavičajna zbirka „Spalatina“: <http>)

Novi se značenjski slojevi osobito često zamjećuju od dvijetisućitih. Za leksemom *splićanistika* u Slobodnoj Dalmaciji obilno poseže novinar Zlatko Gall, stoga ovdje valja govoriti o novinarskom, a ne o novinskom stilu. Tako piše o Vespi kao metafori „mediteranskog mita utkanog u same temelje *splićanistike* i onoga - ko to more platit?“ (Gall 2007) Tomu Bebića naziva „trajno žarećom ikonom 'splićanistike'“. (Gall 2010) Ističe da je Milorad Bibić svojim profesionalnim televizijskim, novinarskim i knjižnim opusom „dao obilati obol 'splićanistici' i splitskom mitu. Toj, kako netko reče, nostalgичnoj i romantičnoj izmišljotini opskurnog podrijetla.“ (Gall 2012) Članove glazbene skupine The Beat Fleet opisuje kao prvoborce urbanogerilske *splićanistike* (Gall 2009), njihove su mu glazbene uspješnice „nagovještaj one osebujne *splićanistike* koja je TBF činila tako proketo splitskim, a opet tako drsko drukčijim bandom od svega što se ikada izleglo na potezu od Velog Varoša do Brda, Mejaša i Pazdigrada“. (Gall 2012) Pišući o izložbi karikatura Davora Štambuka, Gall izdvaja odlike osebujne *splićanistike* koja je „uvodićevski i smojinski topla i opora ali istovremeno i bukački žestoka i kenjkavo blaga“. (Gall 2010) Jasno je da Gall *splićanistikom* značenjski obuhvaća i tradiciju, kulturu, stvaralaštvo koje se dodiruje Splita i Splićana, ali i poseban mentalitet, vrstu bockave šale, zafrkavanja. Počesto taj leksem stavlja u polunavodnike.

Drugi se novinari također na sličan način služe leksemom *splićanistika* kao zajedničkim nazivnikom za nostalgičarski, romantični odnos prema jeziku, običajima, baštini Splita iz nekih vremena starijih od njihovih. Tako Ranka Mladinu, rinologa i autora knjige o splitskom jezičnom blagu, Milorad Bibić opisuje kao doktora „s dobrin noson za *splićanistiku*“. (Bibić 2007)

Katolički tjednik *Glas Koncila* navodi da su Borisa Dvornika „mnogi zavoljeli zbog izrazite *splićanistike* u Malom i Velom mistu (...). Simpatije prema tim djelima bile su velike, premda su bili istodobni i animoziteti budući da su djela utemeljena na već spomenutoj *splićanistici* i imala određenu političku obojenost.“ (Ivanišević Lieb 2008) Očito je da je autorici značenjski

kontekst leksema *splićanistika* ukorijenjen stereotip o splitskome mentalitetu sklonu pošalicama, sitnim intrigama i sl.

Siniša Kekez vraća se onomu leksičkomu značenju koje je na umu imao Mihaljević, sklonosti Splićana da sva dobra nastojanja onemoguće. Pišući o 56. Splitskom ljetu, opisuje „tragikomičan slučaj sa skraćivanjem pozornice radi očuvanja štekata obližnje pizzerije iz koje su dopirali druga glazba i razgovor te čiji je gazda navodno nudio novac intendantu da odustane od izvedbe“ zaključujući da će ući „u povijest splićanistike“. (Kekez 2010)

Pišući o Dušku Kečkemetu kao predstavniku *splićanistike*, Mladen Krnić zaključuje da je *splićanistika* „svojevrсна nepriznata znanost koju je, možda nehotice, artikulirao sam protok vremena“. (Krnić 2013)

U značenju znanstvene discipline navedeni leksem rabi i Damir Šarac ističući da je dugogodišnji njemački konzul i „splitoljubac“ Karlo Grenc „potpuno infišao u dalmatologiju i splićanistiku“. (Šarac 2017)

Na mrežnim stranicama splitskoga Hrvatskoga narodnoga kazališta osvrt je na kazališnu predstavu *Ol' smo za jedan dan*, nastalu prema tekstovima Marka Uvodića. Parafrazirajući poznatu rečenicu F. M. Dostojevskoga o Gogoljevoj *Kabanici*, redatelj Trpimir Jurkić identificira djelo Marka Uvodića kao zaglavni kamen književne splićanistike – „mogli bismo reći da je sve ono što danas nazivamo *splićanistikom*, u književnom smislu, ispalo iz Uvodićeva *Libra*“. (Jurkić [http](#))

Kada je o mrežnom korpusu¹² riječ, većina se pojavnica leksema *splićanistika* odnosi na mrežni dnevnik (blog) *Splićanistika – dnevnik povratničke tuge*, koji nastaje od 2007. Autor se čvrsto ograđuje od kvalificiranja toga mrežnoga dnevnika kao onoga „s okusom mora“ i zauzima stav sličan sarkastičnomu Mihaljevićevu:

„'Splićanistika', dakle, nije blog s okusom mora, jer more je odvratna, bljutava okusa. Ne, „Splićanistika“ se bavi zamjećivanjem, iznošenjem i raskrinkavanjem proturječja, paradoksa i glupih uobičajenosti koje nekritički pušimo. Npr., jedna od njih je i okus mora, odnosno, podmetanje „okusom mora“ pod nešto što nas ita od romantike do čežnje za domom, dakle, sažeta metafizika faturete Dražena Žanka u dijaspori - „bljutavo“ prolazi. U sličnom sarkastično-ciničnom tonu nastavljamo dalje...“ (Gero 2007: [http](#))

¹² Pretraživanjem korpusa *Hrvatska jezična riznica* ne nalazi se ni jedna pojavnica ni u knjižnom ni u potkorpusu tiskovina, a pretraživanjem *Hrvatskoga mrežnoga korpusa* dobije se 78 rezultata. Pri raščlambi mrežnoga korpusa u obzir se nisu uzimale elektroničke inačice tiskanih (najčešće novinskih) izdanja jer su se ti primjeri razmotrili u okviru novinskoga korpusa.

Milinović Hrga, A. (2020.) O značenju leksema *splićanistika*. U: *Teatar u Splitu i Split u teatru: zbornik radova sa znanstveno-stručnoga skupa o Anatoliju Kudrjavcevu*. Nigoević, M.; Rogić Musa, T. (ur.). Split - Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu i Leksikografski zavod Miroslav Krleža, str. 37-50.
UDK: 811.163.42'373, POSTPRINT

Propituje se na mrežnom forumu utemeljenost definicije *splićanistike* kao svojevrsna „genetskoga koda“ sa zemljopisnom odrednicom, tako forumski korisnik ističe sljedeći oksimoron:

„Zanimljivo je da će Splićani (oni Splićani sa splitskog gledišta) uvijek (sic!) istaknuti da su Tin Ujević (Imotski), Ivan Meštrović (Otavice), Zdenko Runjić (Labin Dalmatinski), Oliver Dragojević (Vela Luka) Splićani, a u isto vrijeme "*splićanistiku*" negirati svima ostalima koji nemaju pretke najmanje 400 godina u Splitu Baš me zanimaju znameniti Splićani koji su Splićani i po kriterijima 'pravih Splićana'.“ (Jalnuški Diletant 2005: http)

Raščlanjuje se također nostalgično-romantičarska vizija *splićanistike*:

„Decenijama je do tada službena urbana mitologija gradila romantičnu sliku Splita, jednu od onih kakve, uokvirene lakiranim školjkama, još možete naći u suvenirnicama: sliku Smojina Splita u kojemu Pjacom, s novinama u ruci, šetaju Krstulovići, Duplančići i ostali ponosni nositelji splitskih prezimena. Službena *splićanistika* i dalje je branila tezu da je Split ravna ploča koja završava Gospom od Pojšana, i koju na svojim plećima nose Miljenko Smoje, Zdenko Runjić, Boris Dvornik i Oliver Dragojević, stojeći na leđima sredozemne medvjedice Adriane. Iza toga bio je kraj svijeta, i kad bi Splićanin zalutao preko ruba te ploče, tvrdila je znanost, pao bi u svemirski bezdan.“ (Dežulović 2009: http)

S druge strane, upravo takvu nostalgičnu definiciju *splićanistike* potvrđuje autorica jednoga mrežnoga dnevnika: „Iako, moram priznat volim *splićanistiku* kako to zove Mosor, i tragam za vremenima prije moga rođenja kad je moj grad imao sasvim drugačiju dušu od ovoga sada.“ (dalma 2008: http)

Uz izvješća s kviza koji se održava u zagrebačkom Književnom klubu Booksa, na njihovim mrežnim stranicama objavljuju se i pitanja za zagrijavanje uoči kviza uživo. Tako se u kategoriji Trivija donosi pitanje iz „opskurne splićanistike“ – riječ je o imenu glavnoga lika jedne pop-pjesme poznate splitske glazbene skupine. (Kvizni štab 2007: http) *Splićanistika* je ovdje shvaćena kao dobra upućenost u relativno nevažne, rubne činjenice u vrlo široku kontekstu povezane sa Splitom, u navedenom primjeru konkretno iz popularne glazbene kulture.

U suvremeno se doba leksem *splićanistika* javlja i u znanstvenom funkcionalnom stilu. Sedam kroatističkih književno-povijesnih studija o splitskoj književnoj baštini Ivan J. Bošković objedinjuje u knjizi naslovljenoj *Splitske teme*, gdje *splićanistikom* naziva opsežnu i književnim svojstvima raznorodnu literaturu o Splitu, u koju ubraja djela Anatolija Kudrjavceva, Bogdana Radice, Zdravka Mužinića itd. (Bošković 2010: 64)

U preglednom članku o braći Angjelu i Marku Uvodiću Edo Šegvić rabi pojam *dokumentaristička splićanistika* (2015), a pod njim podrazumijeva tekstove u kojima se dokumentariziraju splitski govor, način života, običaji, ozračje i osobe određenoga vremena, splitski mentalitet i sl. Pritom u engleskoj inačici sažetka sužava značenje leksema *dokumentaristička splićanistika* u zagradama ga objašnjavajući ovako: „the specifically documented local dialect of Split“. (Šegvić 2015: 139) *Splićanistika* je napose istaknuta i u ključnim riječima članka.

Maja Bezić u podrubnici svojega znanstvenoga rada o semantičkoj prilagodbi talijanizama u splitskom govoru ovako definira *splićanistiku*:

„U posljednje vrijeme termin splićanistika sve češće se upotrebljava u jeziku medija pri referiranju na kulturno, povijesno, književno, kao i jezično naslijeđe grada Splita te ga ovdje koristimo u tom, vrlo širokom kontekstu studija o Splitu, njegovoj povijesti, običajima, ljudima i jeziku.“ (2016: 40)

3. Zaključno

Na primjerima iz književnoumjetničkoga, novinarskoga (novinskoga) i znanstvenoga funkcionalnoga stila te na primjerima iz mrežnoga jezika pokazalo se da je leksem *splićanistika* (te znatno rjeđe njegova inačica *spalatinistika*) u jezičnoj praksi potvrđen već barem 120 godina. Pritom valja napomenuti da je raširenost njegove uporabe zasad ograničena, zabilježen je glavninom na užem dalmatinskom području, bilo da je riječ o jezičnim primjerima zabilježenima u izdanjima koja su izlazila ili izlaze u Splitu i bližoj okolini ili jezičnoj uporabi autora sa splitskoga područja. Pojedinci koji zauzimaju prostor javnoga jezika katkad češće rabe taj leksem i time na svoj individualni izbor postupno navikavaju širu publiku.

Zaokret u značenjskom doseg uočljiv je početkom devedesetih godina 20. stoljeća. Iako je isprva bio sarkazmom i ironijom prožeta istoznačnica za (samo)destruktivan splitski mentalitet, leksem se značenjski raslojava: pod *splićanistikom* se razumijeva svojevrsna znanost o splitskoj jezičnoj, književnoj, kulturnoj i inoj baštini. U knjižničarskom se smislu njime također obuhvaćaju knjižna izdanja ili knjižne/knjižnične zbirke u kojima se istražuje splitsko jezično blago, književnost, povijest, tradicija i slično. Potom se taj leksem rabi u kontekstu nostalgična i romantičarskoga prisjećanja na stari Split i ozračje oko njega. Onima koji leksem *splićanistika* rabe u tom značenju stara, prošla splitska vremena uvijek su bolja u usporedbi sa suvremenim polazišnim točkama s kojih na njih gledaju. Ljudskoj je prirodi dakako svojstveno takvo romantičarsko gledanje na prošlost. Mrežni je jezik u suvremeno

doba svojevrsni čuvar i oživljavalac onoga prvotnoga, satikom prožeta značenja leksema *splićanistika* kao sinonima za svojevrsnu *barbaristiku*, zbog čega se ni taj značenjski sloj još uvijek ne može držati zastarjelim.

Na temelju uvida u dosadašnji značenjski doseg leksema *splićanistika* naposljetku predlažemo kako bi se rječnički mogle obraditi natuknice *splićanistika* i *splićanist*. U strukturi rječničkoga članka prikazuju se naglašene natuknice, njihove gramatičke odrednice i gramatički opisi, leksikografska odrednica (samo za *splićanistiku*), značenjski slojevi i istoznačnice. Kraticom *knjižn*¹³ u leksikografskoj odrednici određuje se knjižničarstvo kao područje u kojem ovaj leksem ima specifično značenje.

splićanistika ž (D L -ici)

1. proučavanje jezika, književnosti i kulture grada Splita; znanost o splitskoj jezičnoj, književnoj, kulturnoj i inoj baštini; spalatinistika (< tal. Spalato)
2. *knjižn* zbirka djela u kojima se istražuje splitski govor, književnost, kultura, povijest, tradicija, životni stil Splićana itd.
3. romantičarski, nostalgični doživljaj životnoga stila i ozračja staroga Splita
4. splitski mentalitet koji obilježuje sklonost šali, dosjetkama, ali i podrugljivosti, zajedljivosti te koji katkad biva vrlo destruktivan, čak i prema samom sebi

splićanist m (ž *splićanistica*)

1. stručnjak u splićanistici, proučavatelj jezika, književnosti, kulture i druge baštine grada Splita, spalatinist (tal)

U prikazivanju značenjske višeslojnosti vodilo se računa o tom da se obuhvati kako povijesno najranije potvrđeno značenje tako i uobičajena, neutralna poraba te rjeđa i stilski obilježena značenja. Razumije se, dakako, da ovime nije predodčen ni iscrpljen cjelokupan značenjski doseg leksema *splićanistika* te se ostavlja prostora za drugačije interpretacije i moguća nova značenjska rješenja u budućnosti.

¹³ Izabrana je ovdje kratica *knjižn* stoga što je u rječničkoj praksi uvriježeno da kratica *knjiž* označuje ono što se odnosi na književnost, a kratica *bibl* označuje ono što se odnosi na biblijski stil ili na Bibliju, tako ni ona nije prikladna za upućivanje na istoznačnicu bibliotekarstvo.

4. Izvori

- Aspalathos (5. kolovoza 1963.). Sudar u Krešimirovoj. *Slobodna Dalmacija* 6.
- Bezić, Maja (2016). Semantička adaptacija talijanizama u splitskom govoru. *Fluminensia* 28/2: 39–51.
- Bibić, Milorad (20. prosinca 2007.). Doktor s dobrin noson za spličanistiku. *Slobodna Dalmacija* 20.
- Bošković, Ivan (2010). *Splitske teme (kroatističke književno-povijesne teme)*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- Boulevard Split Trogir (11. srpnja 1936.). *Jadranski dnevnik* 7.
- Čelan, Joško (31. prosinca 1977.). O mandrilima i spličanistima. *Slobodna Dalmacija* 9.
- Čulić, Ćiro (26. lipnja 1954.). Ribarske svađe u izvedbi splitskog kazališta. *Slobodna Dalmacija* 3.
- dalma (18. srpnja 2008.). <http://bigblog.tportal.hr/simo?BlogCalendarDate=18.7.2008> (16. studenoga 2018.).
- Dežulović, Boris (8. lipnja 2009.). Split, godina nulta. https://www.b92.net/info/moj_ugao/index.php?yyyy=2009&mm=06&dd=08&nav_category=624&nav_id=364921 (17. studenoga 2019.).
- Gall, Zlatko (23. lipnja 2007.). Čista radost među nogama. *Slobodna Dalmacija* 112.
- Gall, Zlatko (23. veljače 2012.). Pokop mita o 'vječnom Splitu'. *Slobodna Dalmacija*. <https://www.slobodnadalmacija.hr/novosti/hrvatska/clanak/id/158322/pokop-mita-o-vjecnom-splitu> (17. studenoga 2019.).
- Gall, Zlatko (5. prosinca 2009.). Tako Bezobrazno Fantastični. *Slobodna Dalmacija* 25.
- Gall, Zlatko (5. siječnja 2012.) T.B.F. The Best Of - Nostalgično fantastično. *Slobodna Dalmacija*. <https://www.slobodnadalmacija.hr/misljenja/parangall/clanak/id/153528/tbf-the-best-of--nostalgicno-fantasticno> (17. studenoga 2019.).
- Gall, Zlatko (6. veljače 2010.). Tko je lud da bude pametan! *Slobodna Dalmacija* 23.
- Gall, Zlatko (listopad 2010.). Iz pariškog lonca. *Karika, glasilo Hrvatskog društva karikaturista* 12.
- Gero (17. siječnja 2007.). <https://blog.dnevnik.hr/splicanistika/> (13. studenoga 2019.).
- Hrvatska jezična riznica*. <http://riznica.ihj.hr/philologic/Cijeli.whizbang.form.hr.html> (26. listopada 2019.).
- Hrvatski mrežni korpus (hrWac)*. [Hrvatski mrežni korpus \(hrWac\)](http://hrwac.hr/) (26. listopada 2019.).

- Milinović Hrga, A. (2020.) O značenju leksema *splićanistika*. U: *Teatar u Splitu i Split u teatru: zbornik radova sa znanstveno-stručnoga skupa o Anatoliju Kudrjavcevu*. Nigoević, M.; Rogić Musa, T. (ur.). Split - Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu i Leksikografski zavod Miroslav Krleža, str. 37-50. UDK: 811.163.42'373, POSTPRINT
- Ivanišević Lieb, Đurđica (6. travnja 2008.) Vrijeme čudne površnosti. *Glas Koncila*. http://haw.nsk.hr/arhiva/vol2/15/20944/www.glas-koncila.hr/rubrike_zapazanja.html%3fbroj_ID%3D13918.html (17. studenoga 2019.).
- Jalnuški Diletant (7. srpnja 2005.). <https://www.forum.hr/showpost.php?p=3680840&postcount=112> (13. studenoga 2019.).
- Jurkić, Trpimir. Ol' smo za jedan dan. <https://www.hnk-Tsplit.hr/predstave/detalj/artmid/906/articleid/11051/ol-smo-za-jedan-dan> (16. studenoga 2019.).
- Kekez, Siniša (15. kolovoza 2010.). Ljeto položilo ispit unatoč oskudici. *Slobodna Dalmacija* 34.
- Kekez, Siniša (28. travnja 2007.). Splićanistika za splitizaciju. *Slobodna Dalmacija* 2.
- Krnić, Mladen (25. kolovoza 2013.). Kečkemet: svjedok sjaja i bijede zavičaja. *Slobodna Dalmacija* 8.
- Kvizni štab (26. listopada 2007.). <http://www.books.hr/kvizovi/95> (16. studenoga 2019.).
- Meštar Bepo (10. kolovoza 1935.). Iz dnevnika starog Splićanina – Splićanistikitis. *Jadranski dnevnik* 11.
- Meštar Bepo (20. lipnja 1936.). Nova velika splitska obala. *Jadranski dnevnik* 11–12.
- Mihaljević, Vicko (Neurastenicus) (1900). *Pregršt šušnja*. Zagreb: Dionička tiskara.
- Naknadni izbori izbornoga kotara spljetskoga (6. srpnja 1910.). *Hrvatska rieč* 1.
- Neurastenicus (dr. Vice Mihaljević) (srpanj 1911.). Spalatinistika. *Duje Balavac* 1–2.
- S. S. (17. kolovoza 1991.). Traganje za „korijenima“. *Slobodna Dalmacija* 24.
- Smoje, Miljenko (31. prosinca 1977.). Načelnik, njegova visost. *Slobodna Dalmacija* 4.
- Spalatinistika (3. travnja 1935.). *Jadranski dnevnik* 7.
- Šarac, Damir (16. prosinca 2017.). Karlo Grenc jedan je od zadnjih vitezova kojemu je do Splita i svega splitskoga baš stalo. *Slobodna Dalmacija*. <https://slobodnadalmacija.hr/novosti/biznis/clanak/id/522039/karlo-grenc-jedan-je-od-zadnjih-vitezova-kojemu-je-do-splita-i-svega-splitskoga-bas-stalo> (17. studenoga 2019.).
- Šegvić, Edo (2015). Braća Marko i Angjeo Uvodić. *Kulturna baština* 41: 111–146.
- Školska knjižnica – multimedijalno, kulturno, informacijsko središte škole. <http://ss-ekonomskaiupravna-st.skole.hr/skola/knjiznica> (30. listopada 2019.).
- U Splitu je otvorena „Vedra pozornica“ (19. siječnja 1950.). *Slobodna Dalmacija* 2.

Milinović Hrga, A. (2020.) O značenju leksema *spličanistika*. U: *Teatar u Splitu i Split u teatru: zbornik radova sa znanstveno-stručnoga skupa o Anatoliju Kudrjavcevu*. Nigoević, M.; Rogić Musa, T. (ur.). Split - Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu i Leksikografski zavod Miroslav Krleža, str. 37-50. UDK: 811.163.42'373, POSTPRINT

Zavičajna zbirka Spalatina. <https://www.gkmm.hr/tag/zavicajna-zbirka-spalatina/> (30. listopada 2019.).

5. Literatura

Anić, Vladimir (2000). *Rječnik hrvatskoga jezika, treće, prošireno izdanje*. Zagreb: Novi Liber.

Anić, Vladimir (2009). *Veliki rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Novi Liber.

Anić, Vladimir; Brozović-Rončević, Dunja; Goldstein, Ivo; Goldstein, Slavko; Jojić, Ljiljana; Matasović, Ranko; Pranjković, Ivo (2003). *Hrvatski enciklopedijski rječnik*. Zagreb: Novi Liber.

Babić, Stjepan (1991). *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku. Nacrt za gramatiku*. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti.

Birtić, Matea; Blagus Bartolec, Goranka; Hudeček, Lana; Jojić, Ljiljana; Kovačević, Barbara; Lewis, Kristian; Matas Ivanković, Ivana; Mihaljević, Milica; Miloš, Irena; Ramadanović, Ermina; Vidović, Domagoj (2012). *Školski rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje; Školska knjiga.

Broz, Ivan; Iveković, Franjo (1901). *Rječnik hrvatskoga jezika, svezak II, P-Ž*. Zagreb: Štamparija Karla Albrechta (Jos. Wittasek).

Jojić, Ljiljana (ur.) (2015). *Veliki rječnik hrvatskoga standardnog jezika*. Zagreb: Školska knjiga.

Jutronić, Dunja (2013). *Rječnik splitskoga govora, 2., prošireno izdanje*. Split: Slobodna Dalmacija.

Lorger, Srećko (2008). *Dalmatinske riči*. Zagreb: VBZ.

Matoković, Berezina (2004). *Ričnik velovareškega Splita*. Split: vlastita naklada.

Mladina, Ranko (2008). *Žara puna riči. Pisme, čakule i glosari spliski*. Zagreb: Školska knjiga.

Musulini, Stjepan (ur.) (1956-1958). *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika, sv. XVI*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.

Petrić, Željko (2008). *Rječnik starih splitskih riječi i izraza*. Split: Naklada Bošković.

Šegvić, Edo (2007). *Splitska rič* (elektronička publikacija). Uz: Šegvić, Edo, *Naš dil Mediterana*. Split: Naklada Bošković – Društvo arhitekata Splita.

Milinović Hrga, A. (2020.) O značenju leksema *splićanistika*. U: *Teatar u Splitu i Split u teatru: zbornik radova sa znanstveno-stručnoga skupa o Anatoliju Kudrjavcevu*. Nigoević, M.; Rogić Musa, T. (ur.). Split - Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu i Leksikografski zavod Miroslav Krleža, str. 37-50.
UDK: 811.163.42'373, POSTPRINT

Šonje, Jure (ur.) (2000). Rječnik hrvatskoga jezika. Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža i Školska knjiga.

Semantic interpretations of the lexeme *spalatinistics* (*splićanistika*)

Abstract

The paper presents semantic interpretations of the lexeme *splićanistika* (*spalatinistics*) and its variant *spalatinistika*. Various layers of meaning and connotations covered by that lexeme are contrasted and compared, analysing examples from different text types and functional styles, from literary creations to newspaper articles, examples from a scientific functional style to language on the internet. The examples encompass the period from the end of the 19th century to the present. Since the lexeme *splićanistika* has not been lexicographically addressed in Croatian dictionaries so far, the author proposes a dictionary entry.

Key words: dictionary entry, *spalatinistics* (*spalatinistika*, *splićanistika*), semantic interpretations.